

Data a fakta o kuponové privatizaci

Do dnešního dne je stále aktivních téměř 1 000 firem, jež prošly kuponovou privatizací

1 První vlna

První vlna kuponové privatizace začala de facto už předprodejem (cena kuponové knížky činila 35 Kčs) a registrací kuponových knížek (zakoupení kolku za 1 000 Kčs) v říjnu 1991. K úplnému spuštění kuponové privatizace pak došlo v únoru 1992. První vlna měla celkem 5 kol.

Této vlny se zúčastnilo

- 1461 firem, které byly privatizovány a jejichž akcie mohli lidé získat
- 8,5 milionů obyvatel ČSFR starších 18-ti let

2 Druhá vlna

Druhá vlna kuponové privatizace začala předprodejem a registrací kuponových knížek v období od října do prosince 1993. Samotné investování pak probíhalo od března do prosince 1994. Druhá vlna měla celkem 6 kol.

Této vlny se zúčastnilo

- 861 firem, které byly privatizovány a jejichž akcie mohli lidé získat
- 6 milionů obyvatel ČR starších 18-ti let

Jak vznikly nezařazené majetkové účty - Jak je možné, že lidé zapomněli na akcie za více než 10 miliard korun

1. Vstupenkou do kuponové privatizace byla kuponová knížka

kterou si mohli v dané vlně kuponové privatizace za 35 Kčs (později Kč) zakoupit všichni obyvatelé starší 18 let. Nezbytný byl také kolek v ceně 1 000 Kčs (později Kč), díky kterému se knížka takzvaně "aktivovala". Knižka obsahovala kupony v celkové hodnotě 1 000 bodů. Každý kupon měl hodnotu 100 bodů, dohromady tedy připadalo 10 kuponů na knížku.

2. 1000 bodů

Za 1 000 bodů nakoupil průměrný držitel investičních kuponů (DIK) 43 tisícikorunových akcií (průměr ČR 50 tisícikorunových akcií). Investiční privatizační fond získal za 1 000 bodů naproti tomu jen 29 tisícikorunových akcií.

3. Předkola

V předkole každé vlny kuponové privatizace mohl DIK vložit kupony pouze do investičních privatizačních fondů (IPF), jichž byly stovky (mezi nimi například i PPF);). Tímto způsobem mohl DIK využít všechny kupony, nebo jen jejich část (nejmenší objednávka činila 100 bodů) a privatizační fondy následně nakoupily akcie firem, které se účastnily privatizace.

4. Účast v dalších kolech

Následně se mohl DIK účastnit všech dalších kol dané vlny (pokud mu zbyly kupony = doposud všechny nealokoval, nebo nebyla jeho poptávka v uspokojena v předchozím kole, kdy o uspokojení poptávky rozhodovalo pořadí přijaté poptávky, respektive počet dostupných akcií pro alokaci v daném kole).

5. Zřízení majetkového účtu ve Středisku cenných papírů

V případě, že DIK objednané akcie v daném kole získal, byly mu akcie předány v podobě zaknihovaných cenných papírů vedených v evidenci Střediska cenných papírů (SCP). Každému účastníkovi kuponové privatizace byl za tímto účelem zřízen SCP majetkový účet, akcie mu byly na tento účet připsány a majiteli byl odeslán výpis z účtu. Těm, kteří své body svěřili investičním privatizačním fondům, byly obdobným způsobem předány akcie (resp. v druhé vlně i podílové listy) toho IPF, kterému svěřili své body. Počet akcií nebo podílových listů, které DIK získal za své body, a jejich nominální hodnotu, stanovoval v tomto případě daný IPF.

6. Vznik nezařazeného majetkového účtu

Činnost SCP byla ukončena 2. 7. 2010. Od 7. 7. 2010 proto evidenci převzala společnost Centrální depozitář cenných papírů, a.s. (CDCP). Všechny majetkové účty ze Střediska cenných papírů tak byly převedeny do CDCP a byly od počátku vedeny jako nezařazené, dokud si je jednotliví vlastníci nezařadili pod jednotlivé účastníky CDCP (banky, obchodníci s cennými papíry). Ti lidé, kteří na své akcie mezitím zapomněli, a nezařadili své majetkové účty v CDCP pod některého z účastníků (neuzavřeli s ním smlouvu), tak dnes mají nezařazené majetkové účty. Protože své účty nezařadili pod některého z účastníků, respektive proto, že se svými akciemi posledních více než 10 let nenakládají, byť se v řadě případů jedná o účty s hodnotnými akciemi, lze usuzovat, že se jedná o zapomenuté akcie/účty.

Z výše uvedeného je patrné, že proces investování v kuponové privatizaci (vlny, předkola, kola, dělba kuponů mezi přímé investice a investice do investičních privatizačních fondů, SCP, CDCP) byl relativně složitou záležitostí. To je pro mnohé nezkušené investory, kteří se stali držiteli akcií jen díky hromadně organizované kuponové privatizaci, jedním z důvodů, proč přestali mít o své investici z dob kuponové privatizace přehled. Mohli například v minulosti získat výplatu z IPF a zapomenout na své ostatní akcie, mohli se v této spleti přestat orientovat, mohli akcie zdědit po svých příbuzných, apod.

Analýza dat

- 1 Podrobně jsme analyzovali 24 veřejně obchodovaných firem a 132 veřejně neobchodovaných firem, které se účastnily kuponové privatizace;**
- 2 U každé z těchto firem jsme do detailu prošli jejich dostupné účetní závěrky a výroční zprávy v průměru za poslední 4 roky;**
- 3 Celkem jsme k dnešnímu dni analyzovali 17 486 stran dokumentů;**

Nepracovali jsme s žádnými rychlými odhady nebo na první pohled atraktivními, ale zato nepřesnými čísly, která se objevují na různých webových portálech. Rozhodli jsme se investovat čas a peníze do poctivé analýzy.

U zdravých firem, které se zúčastnily kuponové privatizace, jsme nejprve na základě údajů o jejich dosavadním hospodaření a zápisů z valných hromad vypracovali kvalifikovaný odhad množství jejich akcií, které se pravděpodobně aktuálně nacházejí na nezařazených majetkových účtech. Naprostá většina majitelů takových účtů dlouhodobě nevyužívá svá akcionářská práva a nároky).

U firem, jež se veřejně neobchodují, jsme detailně analyzovali jejich účetní data za několik let zpětně a následně jsme individuálně zvolili vhodnou oceňovací metodu pro stanovení odhadu reálné hodnoty dané firmy, byť to ještě nemusí znamenat, že za takovou cenu lze jejich akcie zobchodovat.

Pro část analýzy dat jsme vyvinuli vlastní algoritmus, který vyhledával a analyzoval konkrétní data z dokumentů publikovaných ve Veřejném rejstříku a ve Sbírce listin portálu justice.cz

Obdobně podrobně jsem se zabývali výpočtem hodnoty nepromlčených dividend u jednotlivých společností.

Struktura firem (ekonomicky atraktivních), jejichž akcie se nachází na nezařazených majetkových účtech, a lze je spolehlivě považovat za hodnotné

4

firmy obchodované na Burze cenných papírů Praha

19

firem obchodovaných na burze RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů

51

veřejně neobchodovaných firem

Odhad hodnoty nevyplacených doposud nepromlčených dividend na nezařazených majetkových účtech k 1.5.2021

2,3 miliardy Kč

Odhad hodnoty nevyplacených (a zároveň doposud nepromlčených) ostatních pohledávek (protiplnění za vytěsnění akcionářů, apod.), které se vztahují k akciím, jež už vlastníci na majetkových účtech nemají, ale stále mají nárok na jejich vyplacení

2,6 miliardy Kč

Odhad částky, o kterou přišli vlastníci nezařazených majetkových účtů za posledních 15 let kvůli tomu, že na své akcie zapomněli

7,3 miliardy Kč

na dividendách

2,6 miliardy Kč

na ostatních pohledávkách

Podle údajů, jež zveřejnil Centrální depozitář cenných papírů, aktuálně existuje přibližně 750 tisíc nezařazených majetkových účtů. Dle našeho odhadu je sice většina z nich prakticky bezcenná, na téměř 200 tisících účtů jsou ale nadále drženy hodnotné akcie - podstatná část z nich pak připadá na relativně snadno obchodovatelné kótované cenné papíry.

Zdroje dat

1. Analytická data společnosti Stock Convertor, s.r.o.;
2. Publikace *Kuponová privatizace ve faktech a číslech* (vydalo Centrum kuponové privatizace v roce 1995);
3. Centrální depozitář cenných papírů, a.s.;
4. Justice.cz (Veřejný rejstřík a Sbírka listin) - výroční zprávy a účetní závěrky jednotlivých společností;